

Η ντροπή της Βρετανίας: Άστεγοι ακόμη και αν δουλεύουν.

Του Aditya Chakraborty (Μετάφραση-Επιμέλεια: Μπάμπης Χατζηγιαννάκος, Ελίνα Σαουσοπούλου)

Οι άνθρωποι που θα γνωρίσετε είναι αόρατοι. Οι πολιτικοί δεν τους αναφέρουν. Τα μέσα ενημέρωσης στην πλειοψηφία τους, τους αγνοούν. Και μπορώ να καταλάβω το γιατί. Το να αναγνωρίσεις την ύπαρξη αυτών των ανθρώπων ισοδυναμεί με την παραδοχή ότι υπάρχουν περισσότερες αδικίες στην Βρετανία από αυτές που επιτρέπουν οι «προστάτες της κοινής γνώμης». Σε κάνει να δεις καθαρά ότι οι περισπούδαστες αναλύσεις για την οικονομία είναι σκουπίδια και να καταλάβεις, έστω επιφανειακά, πόσο μικρή είναι η απόσταση ανάμεσα σε όλους εμάς και την απόλυτη καταστροφή.

Όλα αυτά τους καθιστούν τόσο πραγματικούς όσο εγώ ή εσύ – και πληθαίνουν με γρήγορο ρυθμό. Είναι άνθρωποι άστεγοι έστω κι αν δουλεύουν.

Την προηγούμενη εβδομάδα γνώρισα μερικούς από αυτούς, σε ένα ξενώνα διανυκτέρευσης στο κέντρο του Λονδίνου. Δουλεύουν σε μερικές από τις μεγαλύτερες εταιρείες ή στην τοπική αυτοδιοίκηση. Όταν τελειώσουν την εργασία τους, έρχονται σε αυτή την αποθήκη και κοιμούνται σε μεταλλικές κουκέτες μαζί με άλλα 42 άτομα. Οι άντρες χρησιμοποιούν τη μια τουαλέτα κι οι γυναίκες την άλλη. Στον κόσμο των άστεγων αυτό θεωρείται καλή ευκαιρία: το Shelter from the Storm όπως ονομάζεται, προσφέρει πρωινό και δείπνο.

Ένας στους τρεις που βρίσκουν κατάλυμα εδώ είναι εργαζόμενος. Τη νύχτα που πήγα, η συνιδρυτής της πρωτοβουλίας αυτής, Sheila Scott κοίταξε την λίστα των επισκεπτών και μου υπέδειξε τους εργοδότες τους. Είναι εργαζόμενοι στην καταναλωτική οικονομία της Βρετανίας: Starbucks, Eat, Preat, McDonald's, pubs και κούριερ του Deliveroo.

Ο πρώην υπουργός των συντηρητικών George Young περιέγραψε τους άστεγους ως «αυτό στο οποίο σκοντάφτεις κατά την έξοδό σου από την όπερα». Όχι κύριε George οι σημερινοί άστεγοι παραδίδουν το φαγητό σου και σου σερβίρουν μπίρα. Μέτα κοιμούνται σε παγκάκια. Ο Μάρτιν, που δουλεύει στον δήμο του Islington ως οδηγός σχολικού για παιδιά με ειδικές ανάγκες, μου είπε πως για ένα μήνα κοιμόταν είτε στο πάρκο Hampstead Heath είτε στο κανάλι κοντά στον ζωολογικό του Λονδίνου. «Ήμουν εξαντλημένος όλη την ώρα» είπε, «ενώ κάποια πρωινά κουβαλούσα στη δουλειά όλα μου τα υπάρχοντα».

Ο ξενώνας Shelter υπολόγισε πως περισσότεροι από 170.000 Λονδρέζοι είναι άστεγοι. Σχεδόν οι μισοί (47%) υπολογίζεται ότι εργάζονται και ταυτόχρονα ζουν σε στέγες φιλοξενίας.

Αριθμοί όπως αυτοί και καταφύγια αστέγων όπως αυτό της Scott, διαλύουν τη δήθεν απεγάδιαστη εικόνα της εργασίας στη Βρετανία της κρίσης. Οι υπουργοί καυχούνται για το ποσοστό απασχόλησης. Αυτό το «οικονομικό θαύμα» περιλαμβάνει το ένα τρίτο των ανθρώπων που κοιμούνται στο καταφύγιο αστέγων Scott. Ο Κάμερον μιλάει μεν αυτάρεσκα για τις νέες τεχνολογίες και την sharing economy, ίσως όμως αυτός ο οδηγός του Uber στην κουκέτα εκεί πέρα να τον φέρει στα συγκαλά του σε μερικά πράγματα. Όλες οι ανοησίες για το πως τα δυνατά σωματεία θα καταστρέψουν την οικονομία; Το εργατικό δυναμικό της επισφάλειας σε αυτούς τους αυτοσχέδιους κοιτώνες είναι ένα καλό επιχείρημα για την ανάγκη συντονισμού των εργατών.

Πάνω απ' όλα, αποδεικνύεται ότι δύο από τις πιο σκληρές, «ορθόδοξες» πολιτικές στην Βρετανία είναι απάτη. Πρώτον, η παραδοχή ότι η δουλειά πληρώνει. Για αυτό ο Norman Tebbit είπε στους άντρες να ανέβουν στα ποδήλατα τους, για αυτό ο Gordon Brown έχει φοροελαφρύνσεις, για αυτό ο George Osborne την έβγαλε καθαρή μετά την τοποθέτηση του κατά των «τεμπέληδων». Αλλά ο κατώτατος μισθός, τα συμβόλαια μηδενικών ωρών και οι διπλές βάρδιες από γραφεία προσωρινής απασχόλησης δεν πληρώνονται. Σίγουρα όχι αρκετά για να μπορείς να έχεις αξιοπρεπή στέγη στην πιο ακριβή αγορά σπιτιού στον πλανήτη.

Όταν αυτό το δόγμα πεθαίνει, θα πάρει μαζί του και τη βεβαιότητα ότι «οι άστεγοι είναι πάντοτε και άνεργοι». «Γιατί οι ζητιάνοι περιφρονούνται; Γιατί περιφρονούνται γενικά» αναρωτιόταν ο Όργουελ στο «οι αλήτες του Παρισιού και του Λονδίνου». «Για τον απλό λόγο ότι απέτυχαν να κερδίσουν μια αξιοπρεπή διαβίωση». Από αυτούς που γνώρισα κανένας δεν ζητιανεύει, αλλά ο καθένας τους ζει στην σκιά ότι όντας άστεγοι, πρέπει να γίνουν τιποτένιοι.

«Πάντα νόμιζα ότι μόνο οι αλκοολικοί κι οι εξαρτημένοι καταλήγουν άστεγοι», είπε ο Λίαμ. Ο είκοσι-κάτι ετών πρώην μηχανικός στο μετρό του Λονδίνου, έμεινε άνεργος κι αναγκάστηκε να ζει «τρώγοντας» αυτά που αποταμίευε. Τώρα κάνει βάρδιες σε pub, κερδίζοντας λίγο παραπάνω από το βασικό μισθό. Δεν είναι αρκετά. Μετά την βάρδιά του και πριν έρθει στην στέγη αστέγων, περιπλανιέται στους δρόμους ώσπου να ανοίξει ο σταθμός του μετρό στις 3:30 π.μ., ανεβαίνει τις σκάλες και ξεκουράζεται για λίγες ώρες. Όχι ότι κοιμήθηκε αρκετά για όλο αυτό το τρέξιμο. Την επόμενη μέρα θα την περάσει στο κέντρο νεότητας. Θα τηλεφωνήσει η μάνα του. «Νιώθω πως θα καταρρεύσω και θα της πω: μαμά τα έχασα όλα, δεν μου έχει απομείνει τίποτα απολύτως. Μα αν το ακούσει αυτό θα της ραγίσει την καρδιά». Όπως και για όλους τους άστεγους στο άρθρο, το Λίαμ είναι ψευδώνυμο. Το να μου μιλάει ισοδυναμεί με το να ξαναζεί την ταπείνωση: το πρόσωπο του κοκκινίζει, τραυλίζει και με κοιτάει ελάχιστα στα μάτια. Αν και για όλη την ντροπή που περιβάλλει την ιστορία του, εκείνος δε φταίει σε τίποτε. Απλώς ξεκίνησε για τη δουλειά.

Η Βρετανία του σήμερα τιμωρεί τους εργάτες και φέρεται ιπποτικά στα αφεντικά που φοροδιαφεύγουν. Επικροτεί τις συμβάσεις μηδενικών ωρών ενώ διώκει την επαιτεία. Ωθεί στη λιμοκτονία τους ανθρώπους με αναπηρία που αναζητούν εργασία, ενώ καθιστά σαφές πως η δουλειά δεν θα φέρει φαγητό στο τραπέζι. Την ίδια στιγμή ζητωκραυγάζει ότι η απλήρωτη εργασία σε καιρό φτώχειας είναι ένα οικονομικό θαύμα.

Το να είσαι φτωχός στην Βρετανία αντιμετωπίζεται από το δημόσιο κι ιδιωτικό τομέα με φαιδρή περιφρόνηση. Μια άλλη φιλοξενούμενη του ξενώνα αστέγων, η Νικόλα, μου είπε ότι όταν χρεοκόπησε η σπιτονοικοκυρά της τον προηγούμενο Μάιο την ώθησαν σε έξωση. Από το να κοιμάται στον δρόμο προτίμησε να κάθεται σε αστυνομικά τμήματα. Άμα έκλεινε τα μάτια της, οι αστυνομικοί έβαζαν στη διαπασών χιπ χοπ για να ξυπνήσει. Όταν αναζήτησε επίδομα από τον δήμο του Haringey, της είπαν πως δεν δείχνει καν για άστεγη! Ένας υπάλληλος της πρότεινε να παρει ένα μικρό κι ευέλικτο δάνειο (ο δήμος του Haringey αρνείται τους ισχυρισμούς).

Σε μια συνέντευξη κατάλαβαν πως είναι άστεγη. Της είπαν ότι δεν έχουν ξαναδεί άστεγο και της ζήτησαν να «κάνει μια στροφή».

Η Νικολά δουλεύει σε μια αποθήκη της αλυσίδα Greggs, φτιάχνοντας κέικ και κουλούρια. Μετά από σχεδόν δύο χρόνια, δουλεύει ακόμη με προσωρινή σύμβαση μέσω εταιρείας

ενοικίασης προσωπικού. Χωρίς σταθερό ωράριο, απλά με ένα μήνυμα ότι πρέπει να πάει αμέσως όποτε τη χρειάζονται, αλλιώς θα χάσει την δουλειά της.

Οι βάρδιες ξεκινούν στις 6 το πρωί, το οποίο σημαίνει ξυπνάει στις 3 και αλλάζει τρία λεωφορεία. Πριν λίγες εβδομάδες την έστειλαν στην άλλη άκρη του Λονδίνου για να πακετάρει προϊόντα. Πληρώθηκε μόνο για της 2,5 ώρες που δούλεψε.

Όταν η περιφρόνηση περιλαμβάνεται στο συμβόλαιο, περνάει και στο χώρο εργασίας. Την προηγούμενη εβδομάδα στο τέλος της βάρδιας, ο διευθυντής της υπέδειξε την δουλειά που είχε μείνει και της ούρλιαξε άσχημα «δεν θα πας πουθενά». Η αλυσίδα Greggs λέει ότι οι εργαζόμενοι από τις εταιρείες ενοικίασης προσωπικού εξυπηρετούν για μικρό χρονικό διάστημα. Οι αποδείξεις μισθοδοσίας δείχνουν το αντίθετο. Έχω επίσης δει ανακοινώσεις της εταιρείας ότι οι μέτοχοι κέρδισαν 43,7 εκατομμύρια λίρες σε μερίσματα τον τελευταίο χρόνο.

Η Νίκολα, ο Λίαμ κι ο Μάρτιν θα περάσουν τα Χριστούγεννα άστεγοι. Ρώτησα τη Νίκολα ποια είναι τα σχέδια της για τη μέρα των Χριστουγέννων και μου απάντησε «θα κοιμηθώ όλη τη μέρα, έχω να κάνω καλό ύπνο από το Μάιο».

Πηγή: attack.org.gr